

Studiestödsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 51 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2005 om olika studiestödsfrågor.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga yrkanden.

Betänkandet behandlar förslag om utredningar om och riktlinjer till ett nytt studiemedelssystem. Ett yrkande om rätt till att slippa avgifter och till finansiell kompensation för den som får vänta längre än tre veckor på beslut från Centrala studiestödsnämnden (CSN) avstyrks. Vidare behandlas frågor om höjd bidragsdel i studiemedlet, återbetalning och avskrivning av studielån och reglerna för högsta antalet veckor med studiemedel. Yrkanden om rätt till studiemedel för vissa studerande, t.ex. vid folkhögskolestudier och för elitidrottare behandlas också, liksom studiemedlens betydelse för att minska den sociala snedrekryteringen och trygghetssystemens anpassning till studerande. Yrkanden om tillkännagivande av en studiesocial utredning avstyrks också.

När det gäller studiehjälpen avstyrks yrkanden som rör höjning av studiehjälpen, vissa utbetalningsfrågor, indragen studiehjälp vid ogiltig frånavaro. Vidare behandlas ett antal yrkanden som rör stöd vid inackordering.

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet reserverar sig till förmån för yrkandet om rätten att slippa avgifter och till finansiell kompensation vid fördröjd handläggning hos CSN. Dessa partier har också gemensamt reserverat sig i fråga om ett tillkännagivande om att en studiesocial utredning bör tillsättas. Reservationer finns också från Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

I betänkandet finns också fem särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	7
Övergripande frågor	7
Kortare handläggningstider hos Centrala studiestödsnämnden	10
Frågor om återbetalning	11
Frågor om avskrivning	13
Frågor om antalet veckor med studiemedel	14
Frågor om speciella villkor för studiemedel	15
Social snedrekrytering	17
Studenter och de sociala trygghetssystemen	18
Studiehjälpens storlek och omfattning	21
Studiehjälp vid ogiltig frånvaro	22
Inackordering	23
Reservationer	25
1. Utredningar om ett förändrat studiestödssystem, punkt 1 (m, kd)	25
2. Utredningar om ett förändrat studiestödssystem, punkt 1 (v)	25
3. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (m)	26
4. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (c)	27
5. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (mp)	28
6. Höjd studiebidragsdel, punkt 3 (kd)	29
7. Kortare handläggningstider hos Centrala studiestödsnämnden, punkt 5 (m, fp, kd, c, mp)	29
8. Bonus vid förtida återbetalning, punkt 6 (kd)	30
9. Återbetalning i flera studielånssystem, punkt 7 (m, c)	31
10. Återbetalning vid lån i flera nordiska länder, punkt 8 (c)	31
11. Examenbonus, punkt 9 (fp)	32
12. Dispens i fråga om antalet veckor med studiemedel, punkt 11 (m, fp, kd, c)	32
13. Studiemedel under praktik, punkt 12 (c)	33
14. Trygghetssystemens anpassning till studenter m.m., punkt 19 (kd)	33
15. Studiesocial utredning, punkt 20 (m, fp, kd, c, mp)	34
16. Studiemedel vid sjukdom, punkt 21 (kd)	35
17. Studiehjälpens storlek, punkt 23 (kd)	36
18. Indragen studiehjälp vid ogiltig frånvaro, punkt 25 (m, fp, kd)	36
19. Information till föräldrar vid risk för indragen studiehjälp för myndiga, punkt 26 (kd)	37
20. Inackordering, punkt 27 (kd)	37
Särskilda yttranden	39
1. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (fp)	39
2. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (kd)	40
3. Studentresor över Öresund, punkt 16 (m, fp)	40
4. Studiesocial utredning, punkt 20 (v)	41
5. Studiehjälpens storlek, punkt 23 (v)	41

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag	42
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	42

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utredningar om ett förändrat studiestödssystem

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub290 yrkande 3, 2005/06:Ub382 yrkande 2 och 2005/06:Ub403 yrkande 1.

Reservation 1 (m, kd)

Reservation 2 (v)

2. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr255 yrkande 7, 2005/06:Ub290 yrkandena 2 och 4, 2005/06:Ub381 yrkande 1 och 2005/06:Ub592 yrkande 1.

Reservation 3 (m)

Reservation 4 (c)

Reservation 5 (mp)

3. Höjd studiebidragsdel

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub554 yrkande 5.

Reservation 6 (kd)

4. Studiemedelsutbetalningarnas storlek

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub581.

5. Kortare handläggningstider hos Centrala studiestödsnämnden

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub381 yrkande 3.

Reservation 7 (m, fp, kd, c, mp)

6. Bonus vid förtida återbetalning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub403 yrkande 2 och 2005/06:Ub554 yrkande 9.

Reservation 8 (kd)

7. Återbetalning i flera studielånssystem

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub592 yrkande 2.

Reservation 9 (m, c)

8. Återbetalning vid lån i flera nordiska länder

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub341.

Reservation 10 (c)

9. Examensbonus

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub427 yrkande 6.

Reservation 11 (fp)

10. Avskrivning av studielån vid bosättning i glesbygd

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub309.

11. Dispens i fråga om antalet veckor med studiemedel

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub427 yrkande 15 och 2005/06:Ub554 yrkande 8.

Reservation 12 (m, fp, kd, c)

12. Studiemedel under praktik

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub282 yrkande 2 och 2005/06:A309 yrkande 5.

Reservation 13 (c)

13. Invandrades studieekonomiska situation

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf336 yrkande 34.

14. Studiemedel vid folkhögskolestudier

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr214 yrkande 4 och 2005/06:Kr333 yrkande 3.

15. Studiemedel m.m. för elitidrottare

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr281 yrkande 7.

16. Studentresor över Öresund

Riksdagen avslår motion 2005/06:N474 yrkande 21.

17. Studiemedel vid utlandsförlagd svensk högskoleutbildning

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub272.

18. Social snedrekrytering

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub579.

19. Trygghetssystemens anpassning till studenter m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub588 yrkandena 2, 3, 6 och 7.

Reservation 14 (kd)

20. Studiesocial utredning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub290 yrkande 8, 2005/06:Ub588 yrkandena 1 och 8 samt 2005/06:Ub592 yrkande 3.

Reservation 15 (m, fp, kd, c, mp)

21. Studiemedel vid sjukdom

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub588 yrkande 4.

Reservation 16 (kd)

22. Studiemedel vid graviditet

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf330 yrkande 3.

23. Studiehjälpens storlek

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub554 yrkande 1.

Reservation 17 (kd)

24. Utbetalning av studiehjälp

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub425 och 2005/06:Ub528.

25. Indragen studiehjälp vid ogiltig frånvaro

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 33 och 2005/06:Ub554 yrkande 3.

Reservation 18 (m, fp, kd)

26. Information till föräldrar vid risk för indragen studiehjälp för myndiga

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub554 yrkande 4.

Reservation 19 (kd)

27. Inackordering

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub270, 2005/06:Ub316, 2005/06:Ub440, 2005/06:Ub448, 2005/06:Ub470, 2005/06:Ub521 och 2005/06:Ub554 yrkande 2.

Reservation 20 (kd)

Stockholm den 26 januari 2006

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Agneta Lundberg (s), Nils-Erik Söderqvist (s), Margareta Pålsson (m), Sören Wibe (s), Peter Danielsson (m), Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp), Christer Adelsbo (s), Marie Nordén (s), Axel Darvik (fp), Torsten Lindström (kd), Håkan Larsson (c) och Britta Rådström (s).

Utskottets överväganden

Övergripande frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om utredningar om ett nytt studiemedelssystem, om värdesäkring av studiemedlen och om utförsäljning av studielånsstocken. Vidare bör yrkandena om huvudlinjer för ett nytt studiemedelssystem samt höjning av bidragsdelen avslås. I huvudsak hänvisas till tidigare ställningstaganden och gällande regler.

Jämför reservationerna 1 (m, kd), 2 (v), 3 (m), 4 (c), 5 (mp) och 6 (kd) samt särskilda yttrandena 1 (fp) och 2 (kd).

Motionerna

Moderaterna föreslår i motion 2005/06:Ub290 yrkande 3 att en parlamentarisk **utredning** tillsätts för att se över hela studiefinansieringssystemet och föreslå ett nytt studiemedelssystem. Man menar att det behövs politisk enighet kring ett långsiktigt, hållbart och överblickbart studiefinansieringssystem. Vänsterpartiet föreslår i motion 2005/06:Ub382 yrkande 2 att frågan om hur studiemedlet kan värdesäkras skall utredas. Man pekar på att studiemedlet är kopplat till basbeloppet, vilket gör att förändringarna i det allmänna prisläget leder till att studiemedlet höjs eller sänks. Följden har enligt Vänsterpartiet blivit att konsumtionsutrymmet för dagens studenter är mindre jämfört med dem som studerade för exempelvis 15 år sedan. I motion 2005/06:Ub403 (kd) yrkande 1 föreslås att en utredning skall tillsättas för att utförsälja studielånsstocken på marknaden samtidigt som villkoren för studenterna förblir desamma. Genom en försäljning skulle statens kredit förbättras och en osäker fordran bli en säker tillgång.

Moderaterna, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår **nya studiefinansieringssystem**. Moderaterna understryker behovet av ett reformerat studiefinansieringssystem i motionerna 2005/06:Ub290 yrkande 2 och 2005/06:Kr255 yrkande 7. Man menar att det är dags att sluta lappa och laga i det dåliga system som finns i dag. I motion 2005/06:Ub290 yrkande 4 anser Moderaterna att ett nytt studiefinansieringssystem bör ha följande utgångspunkter.

- Systemet skall vara ekonomiskt hållbart och överblickbart både för den enskilde studenten och för samhället.
- Högre utbildning skall löna sig även ekonomiskt. Ett sätt att bidra till högre lönsamhet är att försöka hålla ned studenternas skuldsättning, t.ex. genom att avskaffa fribeloppsgränsen så att det blir möjligt för studenterna att arbeta utan att få minskade studiemedel.

- Systemet skall bidra till att motverka social snedrekrytering.
- Skulderna skall betalas tillbaka. Nuvarande system bidrar snarare till ökad skuldsättning och därmed till ökade svårigheter för den enskilde att kunna betala tillbaka studielånet.
- Systemet skall skilja på sådan finansiering som är relaterad till studierna och sådan som inte direkt kan hänföras dit, t.ex. barn och bostad.
- Studenter skall kunna få såväl privatekonomisk rådgivning som information om vilken kvalitet olika utbildningar har innan de fattar ett av de viktigaste investeringsbesluten i sina liv.
- Ett större mått av flexibilitet både avseende antalet studerade veckor för längre utbildningar och för antalet månader med studiemedel per år.
- Det måste ges utrymme för fler individuellt anpassade lösningar genom att konkurrensutsätta Centrala studiestödsnämnden (CSN). Studenter som vill bör kunna ta sina studielån via sin bank eller annat låneinstitut.
- Reglerna i studiemedelssystemet skall vara lika för alla – ingen grupp skall på mer eller mindre godtyckliga grunder kunna få en högre bidragsnivå.

Centerpartiet menar i motion 2005/06:Ub592 yrkande 1 att den primära uppgiften för studiemedelssystemet bör vara att förverkliga samhällets intresse i att den enskilde medborgaren satsar på högre utbildning och att främja rekryteringen genom att undanröja sociala och ekonomiska hinder för högre utbildning. Ett nytt studiefinansieringssystem bör bygga på fyra grundläggande principer:

- Det skall vara lika för alla.
- Skuldbördan måste lättas efter studietiden.
- Det måste vara enklare och lättöverskådligare än i dag.
- Subventionerna i systemet måste bli tydligare.

Centerpartiet anser också att bidrag och lån skall utgöra vardera 50 % av totalbeloppet i studiemedelssystemet.

Miljöpartiet föreslår i sin motion 2005/06:Ub381 yrkande 1 att en utredning bör tillsättas med uppgift att se över hur ett mer flexibelt system för studiestöd kan se ut. Man menar att utredningen närmare bör titta på ett system där ett totalbelopp fastställs för lån och bidrag och där varje student skall bestämma själv i vilken takt han eller hon vill spendera pengarna.

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub554 yrkande 5 att **studiebidragsdelen** på sikt bör **höjas** till 50 %. Man menar att studiestödssystemet skall konstrueras så att många attraheras av högre studier samtidigt som det uppmuntrar till personligt ansvarstagande för den egna ekonomin och därmed också indirekt för samhällets ekonomi.

I motion 2005/06:Ub581 (v) föreslår motionären att studiemedel skall utbetalas med ett lika stort belopp för varje månad som studiemedel utbetalas till den studerande. Stora variationer från månad till månad vad gäller **utbetalningens storlek** gör det svårare för den enskilda studeranden att kunna planera sin ekonomi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Utskottet behandlade yrkanden om **utredningar** om ett nytt studiesystem i betänkandet *Förstärkningar av studiestödssystemet* (bet. 2004/05: UbU14, rskr. 309). Utskottet hänvisade då till att det studiemedelssystem som infördes den 1 juli 2001 efter förslag i proposition 1999/2000:10 *Ett reformerat studiestödssystem* (bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 96) har till uppgift att bidra till att förverkliga utbildningspolitikens mål. Studiestödet skall verka rekryterande och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildningen. Det skall vidare ha en utjämnande verkan mellan individer och grupper i befolkningen och därmed bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet skall också ha en god effekt på samhällets ekonomiska hushållning över tiden. Utgångspunkten är att studielån i princip alltid skall betalas tillbaka. Utskottet vill peka på att det nya systemet nu har varit i funktion i drygt fyra år. Utskottet anser inte att det finns underlag för att påstå att systemet inte skulle vara samhällsekonomiskt hållbart. Utskottet menar också att studiemedlen har fått en utformning som innebär att personer kan studera utan att begränsas av sina ekonomiska resurser. Mot denna bakgrund ser utskottet ingen anledning att ompröva studiestödet i dess helhet och anser inte heller att någon utredning bör tillsättas för att föreslå ett nytt system. När det gäller värdesäkring av studiemedlet anser utskottet att den beräkning av studiemedlets storlek som görs med hjälp av prisbasbeloppet är ändamålsenlig. Vidare har ett liknande yrkande om en utredning av utförsäljning av studielånsstocken behandlats av utskottet i betänkande 2003/04:UbU2. Utskottet anser, liksom då, att motionärernas idé är orealistisk. De trygghetsregler för låntagaren som finns inbyggda i studiemedlet medför en kostnad för staten, som det är osannolikt att någon aktör på marknaden skulle vara villig att ta på sig.

När det gäller Moderaternas förslag till **ett nytt studiemedelssystem** behandlades i stort sett motsvarande yrkande i betänkande 2004/05: UbU14. Utskottet pekade då på följande. Fribeloppet har höjts kraftigt. Att helt avskaffa fribeloppet skulle medföra stora ökningar av statens utgifter, vilket utskottet inte kan ställa sig bakom. Eftersom studiemedel kan lämnas för varje vecka som studenten deltar i utbildning finns det inte i studiemedelssystemet något som hindrar studier under mer än tio månader av året. En begränsning av den tid som en student maximalt kan få studiemedel för är nödvändig, bl.a. för att hålla tillbaka skuldsättningen. Studiemedel utbetalas till ett konto i den bank som studenten själv väljer. Bankerna erbjuder i dag privatekonomisk rådgivning till sina kunder. Utskottet anser de redovisade invändningarna mot ett nytt studiemedelssystem fortfarande gällande. När det gäller uppfattningen att reglerna i studiemedelssystemet skall vara lika för alla, vill utskottet peka på att det finns goda skäl för att ha regler i systemet som är olika för olika studerande beroende på livssituation, t.ex. ålder, tidigare studier, för studerande med barn eller för den som är eller riskerar att bli arbetslös. När det gäller Mil-

jöpartiets förslag ser utskottet en rad svårigheter som dels har att göra med den studerandes olika livssituation, men också beroende på de olika utbildningarnas längd eller om den studerande ändrar studieinriktning.

Utskottet anser vidare att höjd **studiebidragsdel** till 50 % av studiemedlet i nuvarande ekonomiska situation inte kan försvaras då det skulle leda till alltför stora kostnadsökningar.

Slutligen beträffande yrkandet om att **utbetalningarnas storlek** bör vara lika för varje utbetalningsmånad menar utskottet att det studiemedelsbelopp som beräknas per vecka med studier enligt studiestödslagen är mest överblickbart, och systemet bör därför behållas. Utskottet anser också att det är rimligt att begära att vuxna studenter har förmåga att planera sin ekonomi.

Kortare handläggningstider hos Centrala studiestödsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandet om åtgärder för att korta Centrala studiestödsnämndens handläggningstider med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 7 (m, fp, kd, c, mp).

Motionen

Miljöpartiet anser i motion 2005/06:Ub381 yrkande 3 att CSN:s handläggningstider bör förkortas. Man föreslår att CSN skall handlägga alla kompletta ansökningar och bevilja studiestöd inom tre veckor från den dagen ansökan inkom till myndigheten. Uppfyller inte CSN detta åtagande bör studenten ha rätt att slippa avgifter och även ha rätt till finansiell kompensation. När det gäller utlandsstudier får det inte enligt motionärerna ställas sådana krav som omöjliggör utbetalande av studiestöd innan studenten påbörjat studier vid den utländska högskolan eller universitetet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att yrkandet avslås. Enligt den redovisning som presenterats för riksdagen av regeringen (prop. 2005/06:1 utgiftsområde 16, bet. 2005/06:UbU1) fortsätter CSN att nyttja tekniska lösningar i administrationen för att öka effektiviteten. Målet för studiemedelsadministrationen enligt regleringsbrevet för 2004 var att den genomsnittliga tiden för handläggningen av ärenden skulle minska. Detta mål uppnåddes inte. Regeringen menar att den försämrade handläggningen inom vissa verksamhetsgrenar sannolikt är ett resultat av bl.a. omställningen av verksamheten som främst påverkade första halvåret 2004. Vidare skulle CSN enligt reglerings-

brevet öka andelen nöjda kunder. Kundundersökningen – som genomfördes för fjärde året i rad – visade att kunderna ansåg att servicen förbättrats något under 2004. Högst betyg fick myndighetens kompetens och elektroniska tjänster. Lägst betyg fick tillgängligheten. I regleringsbrev för 2005 och 2006 anges att andelen ärenden som handläggs inom tre veckor skall öka. För 2006 anges att handläggningstiden för ärenden som avser studier utomlands skall minska med minst 10 %.

Vad gäller yrkandet om finansiell kompensation vid långsam handläggning avslag riksdagen ett liknande yrkande i samband med behandlingen av betänkande 2005/06:UbU1. Utskottet anförde att det är angeläget att CSN handlägger studiestödsärenden korrekt och effektivt för samtliga studerande men att en minskning av CSN:s resurser – som en straffavgift skulle innebära – knappast skulle främja vare sig servicegraden eller effektiviteten. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Frågor om återbetalning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om bonus för den som i förtid återbetalar sina studieskulder, regler angående återbetalning i flera studielånesystem samt om speciella återbetalningsregler för studerande med lån i flera nordiska länder. I huvudsak hänvisas till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservationerna 8 (kd), 9 (m, c) och 10 (c).

Motionerna

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub554 yrkande 9 att ett **bonus-system** bör utarbetas och genomföras där den som i förtid återbetalar sin studieskuld erhåller en premie. Ett sådant system skulle öka de förtida återbetalningarna till staten och minska avskrivningarna. Ett motsvarande yrkande om införande av bonussystem finns i motion 2005/06:Ub403 (kd) yrkande 2.

Centerpartiet pekar i motion 2005/06:Ub592 yrkande 2 på att problem kan uppstå för studerande som har **lån i fler än ett system**, eftersom detta leder till en hög återbetalningstakt. Den möjlighet som finns att lägga om sina gamla lån är inte särskilt fördelaktig, och Centerpartiet anser därför att regeringen bör utreda effekterna och föreslå lämpliga åtgärder för de personer som har studielån i flera system.

I motion 2005/06:Ub341 (c) yrkas att ett nordiskt avtal bör övervägas som säkerställer att **studerande i Norden** inte tvingas återbetala studielån i en takt som är anpassad till två låntagare. Detta kan enligt motionären uppstå när personer som fått studielån från det land där de är medborgare, senare får studielån från ett land dit de har flyttat i syfte att arbeta. En

annan grupp är de som redan som barn flyttat till eller vuxit upp i ett nordiskt land där de inte varit medborgare för att sedan få lån från detta land. Senare i livet har de fått lån från det land där de är medborgare. En tredje grupp är de som bytt medborgarskap under sin studietid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Utskottet har tidigare (senast i bet. 2004/05:UbU14) vad gäller **bonus** vid förtida återbetalning hänvisat till att regeringen redan med nuvarande bestämmelser har möjlighet att föreskriva om premier till låntagare som betalar tillbaka större belopp än det fastställda årsbeloppet (4 kap. 20 § studiestödslagen). Enligt utskottets uppfattning är detta en riktig ordning, dvs. att det ankommer på regeringen att bedöma om det skulle vara till fördel för staten med förtida inbetalning.

Riksdagen beslutade om nya återbetalningsregler våren 2005 genom behandlingen av proposition 2004/05:111 *Förstärkning av studiestödet* (bet. 2004/05:UbU14). Genom den beslutade förändringen i 4 kap. 6 § studiestödslagen kan en låntagare som under minst tre år fått nedsättning av årsbeloppet på grund av synnerliga skäl få en ny återbetalningstid beslutad. Samma förhållande gäller nu för låntagare som får nedsättning mot prövning av inkomsten eller den som får nya studielån beviljade under återbetalningstiden och som därmed kan få **lån beviljade i flera system**. Därefter har regeringen beslutat om en ändring av studiestödsförordningen (2000:655) som berör den situation som motionärerna avser. Genom införandet av en bestämmelse i förordningen (4 kap. 2 a §) kan ny återbetalningstid bestämmas även utan ansökan av låntagaren om han eller hon har sammanlagda lån, dvs. har fått nya studielån under återbetalningstiden som har lagts samman med de tidigare lånen. Utskottet vill också peka på att regeringen har givit CSN i uppdrag att vidta åtgärder för att förbättra informationen och vägledningen till låntagare samt vidta åtgärder för att öka återbetalningen och underlätta för låntagare med mer än ett lån. Avsikten är att åtgärderna skall redovisas i årsredovisningen för 2005.

När det gäller frågan om en överenskommelse mellan de nordiska länderna på så sätt att hänsyn skall tas till studiemedel tagna i annat **nordiskt** land menar utskottet (liksom tidigare i bet. 2004/05:UbU14) att det inte vore rättvist om hänsyn skulle tas just till sådana skulder och inte till andra, t.ex. studieskulder från ett land utanför Norden.

Frågor om avskrivning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkanden om examensbonus samt avskrivning av studielån för ungdomar som väljer att bo och verka i Norrbotten och Västerbotten. I huvudsak hänvisas till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 11 (fp).

Motionerna

Folkpartiet vill i motion 2005/06:Ub427 yrkande 6 införa en **examensbonus** för att premiera de studenter som är flitiga och snabbt tar poäng och examina. En student som tar examen skall ges en bonus i form av nedskrivning av studentens studielån. En utredning bör tillsättas som skall lämna förslag på hur ett sådant system bäst bör utformas.

I motion 2004/05:Ub309 (kd) menar motionären att möjligheterna att införa en försöksverksamhet med avskrivning av studielån för ungdomar som väljer att bo och arbeta i **glesbygden** bör undersökas. Enligt motionären behövs det åtgärder för att stimulera unga människor att stanna kvar i glesbygdskommunerna och som även motiverar unga från tätorten att flytta till glesbygden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet behandlade motsvarande yrkanden i betänkande 2004/05:UbU14.

Förslag om **examensbonus** har dessutom behandlats vid ett flertal tillfällen tidigare. Utskottet ansåg, och anser alltså, att det finns ett antal förhållanden som förklarar att ganska många studenter lämnar högskolan utan att ha avlagt examen – förklaringar som inte handlar om bristande flit hos studenterna. Det spelar också roll, såsom utskottet också påpekat tidigare, vilken värdering som görs på arbetsmarknaden av att examen är avslutad eller inte. Det finns således enligt utskottets uppfattning ingen anledning att begära en utredning om examensbonus.

Utskottet anser inte att studiestödssystemet bör användas som ett regionalpolitiskt instrument, t.ex. genom avskrivning av studielån för akademiker som bosätter sig i **glesbygd**, eftersom detta bl.a. kan leda till att systemet uppfattas som orättvist av låntagarna.

Frågor om antalet veckor med studiemedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena som rör dispensreglerna från antalet veckor med studiemedel samt om att studiemedel under praktik skall tillåtas.

Jämför reservationerna 12 (m, fp, kd, c) och 13 (c).

Motionerna

Folkpartiet och Kristdemokraterna vill underlätta för studenter att få studiemedel under längre tid genom att förändra **dispensreglerna** för det antal veckor det går att få studiemedel. Folkpartiet menar i motion 2005/06:Ub427 yrkande 15 att CSN måste inta en relativt generös hållning och ge dispens till studenter som har några terminer kvar i sin utbildning men har utnyttjat det maximala antalet studiestödsberättigande terminer. Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub554 yrkande 8 att alla som har studerat i fyra år eller mer vid en lång sammanhållen utbildning skall ha möjlighet att få dispens enligt de tidigare reglerna för att kunna slutföra sin utbildning. Man föreslår därför att dispens skall ges vid "särskilda skäl", i stället för vid "synnerliga skäl".

Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:A309 yrkande 5 att arbetslösa akademiker skall ha rätt att använda 20 veckors studiemedel eller studiebidrag till **praktik**. Om det blir lättare att få praktik inom sitt utbildningsområde menar man att den arbetsökande får fler nyttiga kontakter, ökar sin arbetslivserfarenhet och lättare får ett jobb efter praktiken. I motion 2005/06:Ub282 (c) yrkande 2 framförs ett liknande förslag. Motionärerna menar att det är viktigt att så tidigt som möjligt få praktisera under studierna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

I det gamla studiestödssystemet, dvs. fram till 2001, hade en praxis utvecklats som innebar att många studerande i förväg hade räknat med att få studiestöd under två tre terminer utöver huvudregeln. Utskottet hade tidigare framfört att villkoren för att få studiemedel för längre tid än vad som var huvudregeln behövde skärpas. När regeringen i sitt förslag till nytt studiemedelssystem föreslog att "särskilda skäl" skulle ändras till "synnerliga skäl" för dispens (prop. 1999/2000:10 *Ett reformerat studiestödssystem*, bet. 1999/2000:UbU7) ansåg utskottet att skärpningen var väl motiverad. CSN har konstaterat i sin uppföljning av 2001 års studiestödsreform (från 2004) att det är för tidigt att uttala sig om effekterna av regeländringen. Utskottet utgår ifrån att CSN fortsätter att följa reformens effekter.

När det gäller yrkanden om generösare **dispensregler** för undantag från veckogränserna för studiemedel behandlade utskottet motsvarande yrkanden i samband med behandlingen av betänkande 2004/05:UbU14. Utskot-

tet delade regeringens bedömning i proposition 2004/05:111 *Förstärkning av studiestödet* att frågan om undantag från veckogränserna för studiemedel bör prövas i ett större sammanhang. Utskottet har samma uppfattning nu.

Utskottet anser vidare att yrkandena om studiemedel under **praktik** bör avslås då det inte är rimligt att studenter skall behöva använda studiemedel för tid efter avslutade studier, dels på grund av den skuldbörda som många ändå ådrar sig, dels de begränsningar som finns i systemet för antalet veckor med studiemedel.

Frågor om speciella villkor för studiemedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden avseende den studieekonomiska situationen för invandrare, studiemedel vid folkhögskolestudier, villkoren för elitidrottare samt ersättning för resor över Öresund.

Jämför särskilt yttrande 3 (m, fp).

Motionerna

Vänsterpartiet menar i motion 2005/06:Sf336 yrkande 34 att den studieekonomiska **situationen för invandrade** bör ses över. Man menar att många invandrade tvingas välja bort svenskundervisning för invandrare (sfi) av ekonomiska skäl sedan timersättningen för vuxna som deltar i sådan undervisning tagits bort.

Två motioner behandlar möjligheterna att erhålla studiemedel vid **folkhögskolestudier**. I motion 2005/06:Kr214 (fp) yrkande 4 menar motionärerna att CSN:s bedömningar om vilka utbildningar som är eftergymnasiala är för snäva, något som har betydelse för möjligheterna för studerande under 20 år att erhålla studiemedel. En genomgripande översyn bör därför göras av hur eftergymnasial utbildning vid folkhögskolor definieras och vilka kurser som skall anses som eftergymnasiala. I motion 2005/06:Kr333 (kd) yrkande 3 menar motionären att studiemedelssystemet behöver reformeras så att studenter under 20 års ålder ges ekonomiska förutsättningar att välja studier vid folkhögskola.

I motion 2005/06:Kr281 yrkande 7 menar Moderaterna att elitidrottare måste ges bra villkor för att kunna kombinera högskolestudier med **elitidrott**. Motionärerna anser att elitidrottare bör kunna ges dispens för en mer långsam studietakt och ändå erhålla studiemedel liksom att studiemedel också bör kunna utgå under längre tid än tolv terminer. De måste också ges möjlighet att byta studieort för att på bästa sätt kunna kombinera idrottsutövande med en god utbildning, och det s.k. ortsföreträdet bör därför återinföras.

I motion 2005/06:N474 (m, fp, c, kd) yrkande 21 föreslås att svenska studenter skall kunna få stöd för att **resa över Öresund** om de växlar mellan ett svenskt och ett danskt universitet.

I motion 2005/06:Ub272 (m) yrkas att studiemedelsbeloppet för studerande vid Göteborgs universitets **utlandsförlagda** filial bör anpassas till kostnadsläget utomlands. Motionärerna menar att de studerande på denna utbildning diskrimineras genom att de får lägre studiemedelsbelopp än de som antagits vid utländska universitet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Fram till 1998 fanns det inom studiestödssystemet en möjlighet att erhålla timersättning för deltagande i svenskundervisning för **invandrare** på grund av förlorad arbetsinkomst. I proposition 1997/98:1 (utgiftsområde 15) förslög regeringen att timersättningen skulle avskaffas. Man framhöll att nyanlända flyktingar och andra invandrare normalt oftast deltar i sfi innan förvärvsarbete blir aktuellt. För kostnader i samband med flyktingmottagandet får kommunerna ett särskilt statsbidrag. Bidraget utgör ersättning för bl.a. försörjningsstöd till flyktingarna under en introduktionsperiod. De invandrare som deltar i sfi och som inte omfattas av flyktingmottagandet har i många fall vistats i Sverige under flera år och borde enligt regeringen erbjudas samma studiestöd som övriga vuxenstuderande. Studier i t.ex. komvux kan i viss utsträckning kombineras med deltagande i sfi och då tillgodoräknas i studieprogrammet. Utskottet delade regeringens uppfattning (bet. 1997/98:UbU2). Utskottet anser att de skäl som angavs då den speciella timersättningen togs bort fortfarande är giltiga.

Frågan om studiemedel vid **folkhögskolestudier** behandlades i betänkande 2004/05:UbU14. Utskottet anförde följande. Studiestöd lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar i Sverige som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (3 kap. 2 § studiestödslagen). För studier på grundskole- och gymnasienivå kan studiestöd lämnas för dem som är över 20 år, dvs. från det tillfälle när eleven inte längre kan få studiehjälp. Utskottet ansåg – liksom nu – att det är en lämplig ordning, eftersom det inte är rimligt att en ung person skall skuldsätta sig för sådana studier som normalt bedrivs med studiehjälp i gymnasieskolans form och med föräldrarna som i princip ansvariga för elevens försörjning. För elever som fyllt 20 år är det möjligt att erhålla studiemedel för studier på grundskole- och gymnasienivå i kommunala vuxenskolan. För det fall att en studerande är under 20 år och antagits till en eftergymnasial utbildning vid en folkhögskola har han eller hon rätt till studiemedel om det är en godkänd utbildning. Bedömningen av kvalitet och nivå på utbildningar som bedrivs i enskild regi och där anordnaren vill få statlig tillsyn och eventuellt statsbidrag och deltagarna rätt till studiestöd görs av Högskoleverket respektive Skolverket. Utskottet är, liksom tidigare, inte berett att förorda någon annan ordning.

Också motsvarande yrkande om villkoren för **elitidrottare** behandlades i betänkande 2004/05:UbU14. Utskottet anser – liksom då – att idrottsutövning inte bör föranleda större skuldsättning för studenten är normalt, vilket skulle bli konsekvensen om motionärernas förslag genomförs. Ytterligare en invändning mot motionärernas förslag är att idrottsutövning på elitnivå enligt utskottets mening inte bör finansieras genom studiemedelssystemet. I fråga om ortsföreträde konstaterar utskottet att Högskoleverket har funnit att sådant inte är förenligt med gällande bestämmelser om antagning till grundläggande högskoleutbildning.

När det gäller yrkandet om resebidrag för **resor över Öresund** hänvisar utskottet till möjligheten att erhålla merkostnadslån (3 kap. 15 § studiestödslagen). Reglerna innebär bl.a. att det är möjligt att låna till kostnader för en tur- och returresa från Sverige till studielandet per kalenderhalvår eller till resor i ett annat nordiskt land (8 kap. 11 och 12 §§ CSNFS 2001:1). Utskottet anser inte – liksom i betänkande 2004/05:UbU14 – att det finns anledning att behandla resor över Öresund på annat sätt än andra resor som studenter gör i samband med studierna.

Slutligen behandlade utskottet motsvarande yrkande vad gäller studiemedelsbeloppet för studerande vid Göteborgs universitets **utlandsförlagda** filial i betänkande 2003/04:UbU5. Utskottet ansåg inte att riksdagen skulle göra något uttalande om att CSN borde ändra de regler som verket, i enlighet med av regeringen givet bemyndigande, har utfärdat. Reglerna innebär att en förutsättning för att få studiemedelsbeloppet anpassat till kostnadsläget utomlands är att man är antagen till studier vid ett utländskt universitet. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Social snedrekrytering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandet som avser social snedrekrytering med hänvisning till pågående insatser.

Motionen

I motion 2005/06:UbU579 (s) pekar motionären på att trots att den sociala snedrekryteringen till högre studier minskar är det fortfarande vanligare att barn till akademiker studerar vidare än att barn till arbetare gör det. Motionären menar att det är viktigt att det finns ekonomiska villkor som skapar förutsättningar för studier.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandet avslås.

Studiemedelssystemet som infördes 2001 innehöll en rad förändringar som skulle kunna påverka rekrytering till studier genom studiemedel, bl.a. bidragets ökade andel av totalbeloppet, det högre bidraget och tilläggs lån. Den 1 januari 2006 infördes tilläggsbidrag för studerande med barn. Enligt Högskoleverkets redovisningar (Årsrapport 2005) har andelen studenter med arbetarbakgrund under den senaste tioårsperioden ökat från 18 till 24 % av alla nybörjare i åldersgruppen 18–34 år. Omkring 34 % skulle krävas för att gruppen skulle vara representerad i samma grad bland studenterna som i befolkningen i motsvarande ålder. I propositionen 2005/06:162 *Ny värld – ny högskola* redovisar regeringen att arbetet med breddad rekrytering kommer att ges fortsatt stöd och att uppgifterna för Myndigheten för Sveriges nätuniversitet bör vidgas till att omfatta frågor rörande stöd för breddad rekrytering. Redan pågår en mängd aktiviteter för att bredda rekryteringen till högskolan. Många högskolor arbetar t.ex. med språkverkstäder och mentorsprojekt. I gymnasieskolan får elever kontakt med högskolestudenter via ambassadörsprojekt och läxhjälpprojekt. Utskottet vill också hänvisa till att regeringen i nämnda proposition betonar att en aktiv studievägledning är ett viktigt inslag för att stödja studenter i deras studieval samt till det uppdrag för att stimulera fortsatta aktiviteter för breddad rekrytering som Myndigheten för Sveriges nätuniversitet kommer att få. Utskottet behandlar propositionen under innevarande riksmöte.

Studenter och de sociala trygghetssystemen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om trygghetssystemens anpassning till studerande och om tillsättande av en studiesocial utredning. Vidare bör yrkandena om förändringar i reglerna om studiemedel vid graviditet och sjukdom avslås. I huvudsak hänvisas till tidigare ställningstaganden och gällande regler.

Jämför reservationerna 14 (kd), 15 (m, fp, kd, c, mp) och 16 (kd) samt särskilt yttrande 4 (v).

Motionerna

Kristdemokraterna har en rad yrkanden som avser **trygghetssystemens anpassning** till studerande. I motion 2005/06:Ub588 yrkande 2 menar man att informationen och vägledningen om de studiesociala trygghetssystemen till studerande måste förbättras och samlas i ett gemensamt forum, t.ex. kan Högskoleverket upprätta en webbsajt tillsammans med bl.a. Försäkringskassan. Ett bättre utbyggt informationsnät och en mer enhetlig tillämpning av reglerna skulle ge ökad trygghet och rättssäkerhet för studerande och skapa förutsättningar för mer effektiva studier. I samma motion, yrkande 3, menar Kristdemokraterna att studiemedlet och andra sociala

trygghetssystem måste samverka så att den enskilde har möjligheter att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid. Kristdemokraterna anser också att det är mycket angeläget att reglerna blir färre och enklare så att tillämpningen blir mer enhetlig (yrkande 7). Detta förutsätter att definitionen av studerande förtydligas och ges en enhetlig betydelse i lagar och förordningar (yrkande 6).

Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår att en **studie-social utredning** tillsätts. Partierna hänvisar till Studiesociala utredningen som lade fram sitt betänkande i december 2003 (SOU 2003:130) och som man menar påvisade en rad missförhållanden men som inte resulterade i några konkreta förslag. Moderaterna menar i motion 2005/06:Ub290 yrkande 8 att det är nödvändigt att tillsätta en ny studiesocial utredning med tydliga direktiv för framtagande av förslag som innebär förändringar och förbättringar av den studiesociala situationen för studenter. Också Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub588 yrkandena 1 och 8 att den nya utredningen skall tillsättas med mandat att förutsättningslöst föreslå förbättringar och nya lösningar på de svåra problemen som det innebär att studiemedlet inte samverkar med andra sociala trygghetssystem. Centerpartiet menar i motion 2005/06:Ub592 yrkande 3 att det är rimligt att en ny utredning tillsätts som skall föreslå lösningar på de missförhållanden som påtalades av den tidigare utredningen. Utredningen bör också göra en mer förutsättningslös analys av studenternas studiesociala situation och bör vara parlamentariskt sammansatt med ordentlig representation av studenter.

Kristdemokraterna vill i motion 2005/06:Ub588 yrkande 4 att reglerna för studiemedel vid **sjukdom** ändras. Motionärerna vänder sig mot att det är först efter den 31:a sjukdagen som studielån som betalats ut kan avskrivnas, och man menar därför att den s.k. 30-dagarskarensen bör göras kortare.

I motion 2005/06:Sf330 (kd) yrkande 3 menar motionären att studiemedelssystemet måste ändras så att det inte automatiskt missgynnar den som blir **gravid** och presterar mindre på grund av barnafödande. Det måste vidare vara möjligt att göra studieuppehåll för att man får barn.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Utskottet anser att yrkandena om **trygghetssystemens anpassning** till studerande bör hanteras av respektive myndighet i myndigheternas allmänna arbete med funktionen hos de trygghetssystem som finns, t.ex. i form av ökat samarbete mellan myndigheter. Det måste vara myndigheternas uppgift att prioritera mellan de förändringar som kan behöva göras. Vad gäller yrkandena om regelförbättringar menar utskottet att dessa inte är möjliga att bifalla – även om de skulle vara en fråga för riksdagen – då de är alltför allmänt hållna.

I december 2003 överlämnades betänkandet *Studerande och trygghetssystemen* (SOU 2003:130) till regeringen. Utredningens uppdrag var att göra en samlad analys av den ekonomiska och sociala situationen för stude-

rande på olika utbildningsnivåer under den samlade studietiden, inklusive studieuppehåll. Utredningen kartlade hur gällande trygghetssystem samspekar med studiemedelssystemet och drog en rad slutsatser av det sammanställda materialet. Betänkandet ingick i förarbetena till propositionen *Förstärkning av studiestödet* (prop. 2004/05:111). Utskottet anser att den genomförda utredningen ger en bra bild av de studerandes ekonomiska och sociala situation att det därför inte behövs någon ny **studiesocial utredning**.

När det gäller yrkandet om studenters villkor vid **sjukdom** behandlades motsvarande yrkande i betänkande 2004/05:UbU14, varvid utskottet anförde följande. Den som studerar med studiemedel har ett särskilt försäkringsskydd. Det innebär att den studerande får behålla studiemedlen under sjukdom trots att han eller hon då inte studerar. Den tid som en studerande har rätt till studiemedel under sjukdom räknas inte in i det totala antalet veckor som han eller hon haft studiemedel och inte heller i kommande prövningar av studieresultat. Karenstiden för studenter vid sjukdom innebär att länedelen av studiemedlet kan skrivas av vid sjukfall som varar mer än 30 dagar (4 kap. 23 § studiestödslagen och 4 kap. 9–12 §§ studiestödsförordningen). Utskottet anser – liksom tidigare – att gällande regelverk i stort tillhandahåller tillräcklig ekonomisk trygghet vid sjukdom.

Också motsvarande yrkande om studenters villkor vid **graviditet** behandlades i betänkande 2004/05:UbU14. Utskottet anförde följande. Studiemedel utgår i princip inte under studieuppehåll. Studenter som får barn under studietiden är ofta berättigade endast till föräldrapenning på grundnivån. Den som fortsätter studierna direkt efter att ha fött barn (och alltså inte gör studieuppehåll) eller drabbas av hälsoproblem under graviditeten kan åberopa dessa förhållanden vid eventuell ansökan om fortsatta studiemedel. Vid bedömningen av om en student skall få fortsatta studiemedel med hänsyn till uppnådda studieresultat tar man hänsyn till förhållanden av personlig natur som kan antas ha inverkat på studieresultatet (3 kap. 7 § andra stycket studiestödslagen). Som ett sådant förhållande räknas enligt CSN:s föreskrifter bl.a. egen sjukdom och vård av sjukt barn (4 kap. 2 § CSNFS 2001:1). Med hänvisning till bl.a. gällande regler och förbättringen av villkoren för studenter med barn genom det tilläggsbidrag som infördes den 1 januari 2006 föreslog utskottet att yrkandet skulle avslås. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Studiehjälpens storlek och omfattning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om höjning av studiehjälp och om ändrade regler för utbetalning av studiehjälp.

Jämför reservation 17 (kd) och särskilt yttrande 5 (v).

Motionerna

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:Ub554 yrkande 1 att **studiehjälp**en skall **höjas** till 1 050 kr per månad från den 1 januari 2007. Studiehjälp innebär en markering att gymnasiestudier är viktiga och bör uppmuntras.

Två motioner tar upp frågor om **utbetalning av studiehjälp**. I motion 2005/06:Ub528 (s) begär motionärerna att konsekvenserna av att studiebidraget inte utgår under årets samtliga månader bör utredas. Motionärerna menar att kartläggningen skall kunna användas som underlag när framtida höjningar av barn- och studiebidrag diskuteras. I motion 2005/06:Ub425 (s) pekas på att övergången från barnbidrag till studiebidrag kan medföra problem. Beroende på när barnet fyller 16 år under året kan ett uppehåll mellan bidragen uppstå, och motionären anser att det är angeläget att frågan på sikt löses.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

När det gäller yrkandet om att **höja** beloppet i **studiehjälp**en noterar utskottet att det av statsministerns anförande i kammaren den 18 januari 2006 (riksdagens snabbprotokoll 2005/06:57) framgår att regeringen har för avsikt att i vårbudgeten föreslå en höjning på samma sätt som barnbidraget höjdes före jul och att det sker den 1 juni med retroaktivitet från april månad.

Utskottet behandlade motsvarande yrkanden om **utbetalning av studiehjälp** i betänkande 2004/05:UbU14. Utskottet hänvisade till beredningen av betänkandet *Ekonomiskt stöd vid ungdomsstudier* (SOU 2003:28). I betänkandet föreslås bl.a. att barnbidragsåldern utsträcks t.o.m. den månad den unge fyller 18 år samt att studiebidrag ges till elever i gymnasial utbildning fr.o.m. månaden då den studerande fyllt 18 år. Utskottet anser att Regeringskansliets beredning av betänkandet bör avvaktas.

Studiehjälp vid ogiltig frånvaro

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkanden som rör indragning av studiehjälp vid skolk med hänvisning till gällande regler och pågående arbete. Även ett yrkande om att skolan skall informera föräldrar till myndiga elever om skolk bör avslås.

Jämför reservationerna 18 (m, fp, kd) och 19 (kd).

Motionerna

Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub343 yrkande 33 att studiemoralen i gymnasiet måste förbättras. Man föreslår därför att skolorna omedelbart skall anmäla olovlig frånvaro till hemmet och också att skolorna skall bli betydligt bättre på att rapportera elevers olovliga frånvaro till CSN så att **studiehjälpen** kan **dras in**. Vidare föreslås att Skolverket skall göra tillsyn av skolor som inte rapporterar elevers olovliga frånvaro till CSN.

Kristdemokraterna framhåller i motion 2005/06:Ub544 yrkande 3 att studiehjälpen skall tolkas som en uppmuntran till studier med ett motkrav på studieprestation. Man menar också att kraven på prestationer och kontroll av dessa bör öka. Enligt motionärerna bör ett system införas där studiehjälpen kan dras in omedelbart av CSN om uppenbart skolk föreligger.

I motion 2005/06:Ub544 yrkande 4 föreslår Kristdemokraterna att en rätt för skolan att **informera föräldrar** till myndiga elever vid skolk skrivs in i skollagen, eftersom en familjs ekonomi kan drabbas hårt om studiehjälpen dras in.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Studiehjälp får lämnas endast för heltidsstudier (2 kap. 5 § studiestödslagen). Enligt CSN förutsätter heltidsstudier att eleven kontinuerligt deltar i undervisningen (2 kap. 2 § CSNFS 2001:6). Vid otillåten frånvaro kan således **studiehjälpen dras in** av CSN. Regler om skolornas rapporteringsskyldighet finns också i CSN:s föreskrifter. För att klargöra för skolorna vilka skyldigheter de har när det gäller rapportering av frånvaro till CSN beslutade regeringen i mars 2005 att ge Skolverket i uppdrag att, i samråd med CSN, informera om denna skyldighet. I september 2005 lämnades rapporten *Information kring elevers frånvaro i gymnasieskolan*. I uppdraget redovisas att skolhuvudmännen och CSN har skilda ansvarsområden – skolhuvudmännen ansvarar för utbildningen och för åtgärder vid elevers olovliga frånvaro medan CSN ansvarar för utbetalningen av studiehjälp. I samband med framställandet av rapporten har Skolverket framställt tre informationsblad som vänder sig till skolor, elever respektive föräldrar. Rapporten och informationsbladen har skickats till samtliga gymnasieskolor. Utskottet anser att motionsyrkandena därmed är tillgodosedda.

Vad gäller yrkandet om **information till föräldrar** till myndiga elever vill utskottet anföra följande. En person som har fyllt 18 år bestämmer själv om sina personliga förhållanden. Förvisso kan föräldrarna ha intresse av att få information om en myndig elevs förehavanden, men dennes självbestämmanderätt väger enligt utskottets mening tyngre än föräldrarnas intresse. Någon regel om en sådan rätt till information bör därför inte införas i skollagen.

Inackordering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå yrkandena om förändrade regler dels för inackordering vid studier i en annan kommun, dels för inackordering vid studier på en friskola.

Jämför reservation 20 (kd).

Motionerna

Kristdemokraterna menar i motion 2005/06:Ub554 yrkande 2 att det är bekymmersamt att CSN genom sina beslut om inackorderingstillägg kraftigt begränsar möjligheten för barn till låg- och medelinkomsttagare att fullt ut tillgodogöra sig friheten att t.ex. välja att gå på en fristående gymnasieskola. Därför menar Kristdemokraterna att en översyn av CSN:s praxis bör göras när det gäller inackorderingstillägg. Ett liknande yrkande finns i motion 2005/06:Ub440 (kd). I motionerna 2005/06:Ub470 (s) och 2005/06:Ub521 (s) menar motionärerna att inackorderingstillägget borde vara detsamma om man studerar vid en kommunal skola eller en fristående skola och begär därför en översyn av tillägget.

Ytterligare ett antal motionärer vänder sig mot reglerna vad gäller utbetalning av inackorderingsbidrag. I motionerna 2005/06:Ub270 (c), 2005/06:Ub316 (c) och 2005/06:Ub448 (s) pekar motionärerna på att reglerna begränsar möjligheterna för elever att söka inriktningar av nationella program på annan ort, trots att inriktningen inte finns i den egna kommunen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Stöd till inackordering kan lämnas av hemkommunen enligt 5 kap. 33 § skollagen (1985:1100) till elever i gymnasieskolan i det offentliga skolväsendet som behöver inackordering till följd av skolgången. Stödet skall avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Inackorderingstillägg enligt studiestödslagen är till för elever utanför det offentliga skolväsendet. Enligt CSN:s föreskrifter (1 kap. 3 § CSNFS 2001:6) får en elev ett sådant inackorderingstillägg om han eller hon har en viss restid och det inte är möjligt att bo kvar i föräldrahemmet och gå en motsva-

rande utbildning på närmare håll. Med motsvarande utbildning menas enligt föreskrifterna program och nationell inriktning i gymnasieskolan. CSN tar inte – förutom vid vissa undantag – hänsyn till skillnader motsvarande lokala inriktningar. Utskottet har behandlat yrkanden om utvidgning av möjligheten att bevilja stöd till inackordering vid de två senaste riksmöten. I betänkandet *Utveckling av gymnasieskolan* (bet. 2003/04:UbU13) tog utskottet ställning till inackorderingstilläggets konstruktion i samband med behandling av regeringens förslag om att införa s.k. frisök till gymnasieskolan. Frisök innebär att en elev kan söka en utbildning på nationellt program i annan kommun även om programmet erbjuds av hemkommunen. Förslaget omfattade inte förändringar i inackorderingsstödet, eftersom detta skulle öka hemkommunernas kostnader. I betänkande 2004/05: UbU14 behandlades också yrkanden om förändrade, mer generösa, regler för inackorderade. Utskottet hänvisade då till att dessa förändringar skulle leda till ökade kostnader och menade att förändringar i stödet till inackorderade måste avvägas mot andra kostnader för studiehjälpen. Utskottet pekade också på Regeringskansliets pågående beredning av betänkandet *Ekonomiskt stöd vid ungdomsstudier* (SOU 2003:28) där förslag om ändrade regler för inackorderingstillägg lämnats. Utskottet har ingen annan inställning nu. Skolverket har nyligen redovisat ett uppdrag till regeringen där man lämnat förslag avseende bl.a. program mål och nationella inriktningar för gymnasieskolan, något som kan komma att få betydelse också för möjligheten att erhålla stöd till inackordering inom nuvarande regelverk. Frågorna bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utredningar om ett förändrat studiestödssystem, punkt 1 (m, kd)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Peter Danielsson (m) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utredningar om ett förändrat studiestödssystem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub290 yrkande 3 och avslår motionerna 2005/06:Ub382 yrkande 2 och 2005/06:Ub403 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att det är dags att sluta lappa och laga i ett dåligt studiemedelssystem. Därför vill vi ge en parlamentarisk utredning i uppdrag att se över hela studiefinansieringssystemet och komma med förslag till ett nytt studiemedelssystem. Det behövs politisk enighet kring ett långsiktigt, hållbart och överblickbart studiefinansieringssystem.

2. Utredningar om ett förändrat studiestödssystem, punkt 1 (v)

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utredningar om ett förändrat studiestödssystem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub382 yrkande 2 och avslår motionerna 2005/06:Ub290 yrkande 3 och 2005/06:Ub403 yrkande 1.

Ställningstagande

Studiemedlen tillförs studerandehushållet för att täcka levnadsomkostnader och kan utifrån detta ses som en inkomst trots att ingen skatt betalas. I förhållande till vissa andra trygghetssystem betraktas åtminstone studiebidraget som en inkomst, exempelvis vid beräkning av bostadsbidrag. Det är också pensionsgrundande. Studiemedlen är i dag kopplade till prisbasbeloppet. Det gör att förändringarna i det allmänna prisläget leder till att studiemedlen höjs eller sänks. Följden har blivit att konsumtionsutrymmet för dagens studenter är mindre jämfört med dem som studerade för exempelvis 15 år sedan. Vänsterpartiet föreslår därför att det bör utredas hur studiemedlen skall värdesäkras i framtiden genom att exempelvis ta hänsyn till den allmänna löneutvecklingen.

3. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riktlinjer för ett nytt studiestödssystem. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr255 yrkande 7 och 2005/06:Ub290 yrkandena 2 och 4 samt avslår motionerna 2005/06:Ub381 yrkande 1 och 2005/06:Ub592 yrkande 1.

Ställningstagande

Moderata samlingspartiet har följande utgångspunkter för arbetet med att skapa ett nytt hållbart och överblickbart studiefinansieringssystem:

För det första skall ett framtida studiefinansieringssystem vara ekonomiskt hållbart och överblickbart både för den enskilde studenten och för samhället.

För det andra skall högre utbildning löna sig även ekonomiskt. Ett sätt att bidra till högre lönsamhet är att på olika sätt försöka hålla nere studenternas skuldsättning. Bland annat vill vi avskaffa fribeloppsgränsen, så att det blir möjligt för studenterna att arbeta utan att få minskade studiemedel.

För det tredje skall systemet bidra till att motverka social snedrekrytering. Många vågar av olika skäl inte ta steget in i den akademiska världen. Det avgörande är att det skall löna sig att investera tid, möda och kraft i högre studier.

För det fjärde skall skulderna betalas tillbaka. Det nuvarande systemet bidrar snarare till ökad skuldsättning, och därmed ökade svårigheter för den enskilde att kunna betala tillbaka studielånet. I dag ligger studielån på

fler hundra miljoner kronor hos kronofogden för indrivning. Var tionde f.d. student finns nu i fogdens register, merparten är vuxenstuderande. Utbildning får aldrig användas som arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

För det femte skall systemen skilja på sådan finansiering som är relaterad till studierna och sådan som inte kan direkt hänföras till detta område, exempelvis barn och bostad under studietiden. Sådana kostnader måste hanteras i särskild ordning.

För det sjätte skall studenter kunna få såväl privatekonomisk rådgivning som information om vilken kvalitet olika utbildningar har innan de fattar ett av de viktigaste investeringsbesluten i sina liv.

För det sjunde behövs ett större mått av flexibilitet både avseende antalet studieveckor för längre utbildningar och för antalet månader med studiemedel per år. Exempelvis visar en undersökning som Medicine Studerandes Förbund har gjort att nästan 50 % av studenterna på läkarprogrammet har studerat minst en termin innan de påbörjat sin fem och ett halvt år långa medicinutbildning. Det gör det svårt att klara utbildningen inom de sex år som rätt till studiemedel föreligger.

För det åttonde måste utrymme ges för fler individuellt anpassade lösningar genom att konkurrensutsätta CSN. Studenter som vill bör kunna ta sina studielån via sin bank eller annat låneinstitut. Här kan erfarenheter hämtas från det finska systemet som tillämpar statliga borgensåtaganden för studielån.

För det nionde skall reglerna i studiemedelssystemet vara lika för alla – ingen grupp skall på mer eller mindre godtyckliga grunder kunna få en högre bidragsnivå. Därför har vi tidigare avvisat dagens rekryteringsbidrag. Studera skall man göra för att utveckla sina kunskaper, för att få arbete och för att lyckas på arbetsmarknaden, däremot inte för att få bidrag.

4. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (c)

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riktlinjer för ett nytt studiestödssystem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub592 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:Kr255 yrkande 7, 2005/06:Ub290 yrkandena 2 och 4 samt 2005/06:Ub381 yrkande 1.

Ställningstagande

Den primära uppgiften för studiemedelssystemet bör vara att förverkliga samhällets intresse i att den enskilde medborgaren satsar på högre utbildning och att främja rekryteringen genom att undanröja sociala och ekonomiska hinder för högre utbildning. Högre utbildning är och skall vara en god investering såväl för den enskilde studenten som för samhället. Därför finns det goda skäl för staten att subventionera den enskildes kostnader för studierna och på så sätt dela risken. Ett nytt studiefinansieringssystem bör bygga på fyra grundläggande principer:

- Det skall vara lika för alla.
- Skuldbördan måste lättas efter studietiden.
- Det måste vara enklare och lättöverskådligare än i dag.
- Subventionerna i systemet måste bli tydligare.

Centerpartiet anser att bidrag och lån skall utgöra vardera 50 % av totalbeloppet i studiemedelssystemet. Återbetalningen utformas som ett modifierat annuitetslån på 20–25 år och fribeloppet uppgår till minst två basbelopp.

5. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (mp)

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riktlinjer för ett nytt studiestödssystem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub381 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:Kr255 yrkande 7, 2005/06:Ub290 yrkandena 2 och 4 samt 2005/06:Ub592 yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöpartiet efterlyser ett betydligt mer flexibelt system som ger individen ökat inflytande över sin egen situation. Vi vill att regeringen låter utreda hur ett mer flexibelt system för studiestöd kan se ut. Ett förslag som vi vill att man tittar närmare på är att ett totalbelopp för lån och bidrag fastställs som skall finnas tillgängligt för varje student. Detta totalbelopp har studenten sedan själv att förfoga över och kan då välja hur fort eller långsamt man vill spendera pengarna. Viss begränsning är nödvändig, det skall t.ex. inte gå att ta ut hela beloppet på en termin utan vi tänker oss en maxgräns för vad man kan få ut per månad. Ett system av det här slaget kan ge människor ökade möjligheter till inflytande och styrning över sitt eget liv. En student med tre barn lever under andra förutsättningar än en 19-åring som bor hemma hos sina föräldrar, och båda skall kunna leva drägligt under studietiden. Det nya systemet gör det möjligt, för den som

vill, att välja att studera under en kortare period, med ett högre tempo, genom att man kan ta ut mer pengar per månad och i och med det lägga ned färre timmar i veckan på att arbeta för att få in pengar. En del studenter tar chansen att gå igenom sin utbildning något snabbare och tidigare finnas tillgängliga på arbetsmarknaden. Den som vet med sig att man kommer att behöva lång tid för sin utbildning kan i stället studera längre, kanske i ett lägre tempo, och i stället leva snålt och eventuellt komplettera med extraarbete. Poängen är att det blir möjligt för studenten att göra detta val. Den enskilde studenten är den som bäst vet hur hon eller han når sina mål, inte staten.

6. Höjd studiebidragsdel, punkt 3 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om höjd studiebidragsdel. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub554 yrkande 5.

Ställningstagande

Studiestödssystemet skall konstrueras så att många attraheras av högre studier samtidigt som det uppmuntrar till personligt ansvarstagande för den egna ekonomin och därmed också indirekt för samhällets ekonomi. På sikt bör principen hälften bidrag, hälften lån gälla.

7. Kortare handläggningstider hos Centrala studiestödsnämnden, punkt 5 (m, fp, kd, c, mp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Peter Danielsson (m), Mikaela Valtersson (mp), Axel Darvik (fp), Torsten Lindström (kd) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kortare handläggningstider hos Centrala studiestödsnämnden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub381 yrkande 3.

Ställningstagande

Studenter som beviljas studielån får i dag betala en avgift till CSN för detta. De får dessutom betala en årlig handläggningsavgift vid återbetalningen av studielånen. Studenter som inte får sin ansökan behandlad inom en rimlig tid – trots att ansökan är komplett och inlämnad på erforderligt sätt – och som drabbas på olika sätt på grund av detta, får dock ingen som helst kompensation av vare sig CSN eller staten i övrigt. När det handlar om ansökan om studiestöd för utlandsstudier riskerar dessutom studenten att hamna i en veritabel moment 22-situation, där studiestöd i värsta fall inte beviljas och betalas ut förrän studenten varit på sitt utländska universitet eller högskola under en längre tid. Vårt förslag är att CSN skall handlägga alla kompletta ansökningar och bevilja studiestöd inom tre veckor från den dag ansökan inkom till myndigheten. Uppfyller inte CSN detta åtagande, bör studenten ha rätt att slippa avgifter och även ha rätt till finansiell kompensation. När det gäller utlandsstudier får det inte ställas sådana krav som omöjliggör utbetalande av studiestöd innan studenten påbörjat studier vid den utländska högskolan/universitetet.

8. Bonus vid förtida återbetalning, punkt 6 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bonus vid förtida återbetalning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub403 yrkande 2 och 2005/06:Ub554 yrkande 9.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser att ett bonussystem för förtida återbetalning bör utarbetas och genomföras snarast. Vid två tillfällen, nämligen under andra halvåret 1983 och under hela 1986, erbjöds låntagare att mot en premie frivilligt i förtid återbetala sin studieskuld. Premien var 5–20 % beroende på antalet återstående betalningar. Ett sådant bonussystem ökar de förtida återbetalningarna till staten och minskar avskrivningarna, dvs. de innebär netto en besparing för staten. Om låntagarna valde att betala tillbaka sina lån, allt annat lika, skulle statsskulden minska med 65 miljarder kronor, dvs. statens minskade ränteutgifter för den minskade statsskulden skulle motsvara statens ränteförlust för de inbetalade studielånen.

9. Återbetalning i flera studielånssystem, punkt 7 (m, c)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Peter Danielsson (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om återbetalning i flera studielånssystem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub592 yrkande 2.

Ställningstagande

Sedan det nya studiemedelssystemet infördes har antalet personer som inte betalat sin studieskuld blivit fler. Orsaken är att en del har lån i upp till tre olika studiemedelssystem, vilket leder till att återbetalningstakten blir hög. Det gäller särskilt om man har en lång utbildning men inte en motsvarande lika hög lön, t.ex. sjuksköterskor. Det är möjligt att lägga om sina gamla lån till det nya systemet men villkoren är inte likvärdiga. Vi anser därför att regeringen bör utreda effekterna och föreslå lämpliga åtgärder för de personer som har studielån i flera system.

10. Återbetalning vid lån i flera nordiska länder, punkt 8 (c)

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om återbetalning vid lån i flera nordiska länder. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub341.

Ställningstagande

I 30 års tid har de nordiska studiemedelsmyndigheterna haft en överenskommelse om att ta hänsyn till lån tagna i annat nordiskt land i samband med fastställelse av återbetalningstakten i det egna landet. Denna överenskommelse har upphört för lån tagna efter den 1 juli 2001. Detta innebär att en studerande i Norden kan tvingas återbetala studielån i en takt som är anpassad till två låntagare. Centerpartiet anser därför att en överenskommelse bör utarbetas mellan de nordiska länderna kring att hänsyn skall tas till studielån i ett annat nordiskt land i samband med återbetalning från det egna landet.

11. Examensbonus, punkt 9 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om examensbonus. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ub427 yrkande 6.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att man bör premiera studenter som är flitiga och snabbt tar sina poäng och examina. Vi föreslår därför att bidragsdelen ökar ju längre in i utbildningen som studenten befinner sig. En student som tar examen skall ges en bonus (examensbonus) i form av nedskrivning av studentens studielån. Folkpartiet föreslår att regeringen tillsätter en utredning som skall lämna förslag på hur en examensbonus bäst bör utformas.

12. Dispens i fråga om antalet veckor med studiemedel, punkt 11 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Peter Danielsson (m), Axel Darvik (fp), Torsten Lindström (kd) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om dispens i fråga om antalet veckor med studiemedel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub427 yrkande 15 och 2005/06: Ub554 yrkande 8.

Ställningstagande

Enligt det studiestödssystem som nu gäller har studenter rätt att uppbära studiemedel i tolv terminer. Begränsningar måste naturligtvis finnas, inte minst av ekonomiska skäl. För flertalet studenter torde det vara möjligt att avsluta studierna och ta sin examen inom denna tidsram. Men det kan finnas undantag. Det kan exempelvis gälla studenter som efter ett par terminers studier ändrar studieinriktning och påbörjar en längre högskoleutbildning – exempelvis till läkare. För dessa kan det vara svårt att bli färdiga inom tolv terminer. De tvingas då antingen avbryta sin utbildning eller studera utan studiemedel, vilket kan vara svårt eller omöjligt rent ekonomiskt. Resultatet kan bli personliga tragedier men också en förlust för

samhället som går miste om en utbildad läkare. Genom begränsningen får också studenternas ekonomiska bakgrund större betydelse för möjligheten att fullfölja långa universitetsutbildningar och därmed motverkas arbetet med att bryta den sociala snedrekryteringen. Vi anser att alla som har studerat fyra år eller mer vid en lång sammanhållen utbildning skall ha möjlighet att få dispens enligt de tidigare reglerna för att kunna slutföra sin utbildning. ”Synnerliga skäl” för dispens bör ersättas med ”särskilda skäl”.

13. Studiemedel under praktik, punkt 12 (c)

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om studiemedel under praktik. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:A309 yrkande 5 och avslår motion 2005/06:Ub282 yrkande 2.

Ställningstagande

Den stigande siffran över arbetslösa akademiker är redan i dag mycket hög. För att den skall sjunka är det främst nätverksbyggande och kontaktskapande som behövs. Det handlar om att ge akademiker möjlighet att få olika former av praktikplatser och delta i traineeprogram. Om det blir lättare att få praktik inom sitt utbildningsområde får den arbetssökande fler nyttiga kontakter, ökar sin arbetslivserfarenhet och får lättare ett jobb efter praktiken. För att fler skall få möjlighet till praktik vill Centerpartiet att arbetslösa akademiker skall ha rätt att använda en termins (20 veckors) studielån/studiebidrag till praktik.

14. Trygghetssystemens anpassning till studenter m.m., punkt 19 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om trygghetssystemens anpassning till studenter m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub588 yrkandena 2, 3, 6 och 7.

Ställningstagande

Den ekonomiska och sociala situationen under den samlade studietiden skulle förbättras för alla studerande om regelverken kring trygghetssystemen kunde förbättras. Ett bättre utbyggt informationsnät och en mer enhetlig tillämpning av reglerna skulle ge ökad trygghet och rättssäkerhet för studerande och skapa förutsättningar för mer effektiva studier. Studerande skulle vidare våga använda systemen, t.ex. bostadsbidraget, på det sätt som är avsett med dem. System med preliminära bidrag som stäms av i efterhand kan få bekymmersamma effekter för studerande som ofta har en ojämn ekonomi. Kristdemokraterna anser att informationen och vägledningen om de studiesociala trygghetssystemen till studerande måste förbättras och samlas i ett gemensamt forum. Ett förslag är att Högskoleverket i samarbete med bl.a. Försäkringskassan upprättar en webbsajt. Kristdemokraterna anser att studiemedlet och andra sociala trygghetssystem måste samverka på ett optimalt sätt, så att den enskilde har möjligheter att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid. Kristdemokraterna anser också att det är mycket angeläget att reglerna blir färre och enklare så att tillämpningen blir mer enhetlig. Detta förutsätter att definitionen av studerande förtydligas.

15. Studiesocial utredning, punkt 20 (m, fp, kd, c, mp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Peter Danielsson (m), Mikaela Valtersson (mp), Axel Darvik (fp), Torsten Lindström (kd) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tillsättande av en studiesocial utredning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub290 yrkande 8, 2005/06:Ub588 yrkandena 1 och 8 samt 2005/06:Ub592 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att studenternas studiesociala situation länge har varit eftersatt. Studiemedlet och andra sociala trygghetssystem måste samverka på ett optimalt sätt, så att den enskilde har möjligheter att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid. Därför behövs en kartläggning av samspelet mellan studiestödssystemet och andra förmånssystem, såsom bostadsbidrag, socialförsäkringssystem, socialbidrag och arbetslöshetsförsäkring. Dessutom måste situationen för studenter med barn ges särskild uppmärksamhet. Även studenthälsovården måste granskas ur ett studiesocialt perspektiv. Den studiesociala utredningen presenterade inga förslag på

avgörande förändringar. Utredningen konstaterade dock en del missförhållanden som råder för de studerande men eftersom regeringen anser att grundstrukturerna för de olika socialförsäkringssystemen skall ligga fast finns det tyvärr föga som talar för att man verkligen är beredd att låta studenterna ta del av trygghetssystemen i högre utsträckning än i dag. Vi anser att det är rimligt att gå vidare med att föreslå lösningar för de missförhållanden som påtalats och dessutom göra en mer förutsättningslös analys av studenternas studiesociala situation. Därför är det nödvändigt att regeringen snarast tillsätter en ny utredning av den studiesociala situationen för landets studenter – denna gång med tydliga direktiv för framtagande av förslag som innebär förändringar och förbättringar. Utredningen bör vara parlamentariskt sammansatt och studenterna ges ordentlig representation.

16. Studiemedel vid sjukdom, punkt 21 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om studiemedel vid sjukdom. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub588 yrkande 4.

Ställningstagande

Det finns ett särskilt försäkringsskydd för dem som studerar med studiemedel och rekryteringsbidrag. Det innebär att studenten under vissa förutsättningar får behålla sitt studiestöd om han eller hon är helt oförmögen att studera vid sjukdom eller helt avstår från studier i samband med tillfällig vård av barn eller vård av en svårt sjuk närstående i Sverige. Många studenter anmäler sig inte till Försäkringskassan när de blir sjuka eller till CSN när de vårdar barn eller närstående. Det skapar problem för den studerande, CSN och Försäkringskassan. En godkänd frånvaroperiod som omfattar minst sju dagar räknas inte in i det totala antalet studiemedelsveckor och inte heller i antalet veckor vid kommande provningar av studieresultat. Först efter den 31:a sjukdagen kan studielån som betalats ut avskrivas. Kristdemokraterna anser att denna s.k. 30-dagarskarens bör göras kortare.

17. Studiehjälpens storlek, punkt 23 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om studiehjälpens storlek. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub554 yrkande 1.

Ställningstagande

Den som är yngre än 20 år och studerar vid en gymnasieskola har rätt till studiehjälp. Denna består av studiebidrag, extra tillägg och inackorderings-tillägg. Studiehjälpen innebär en markering att studier vid gymnasieskola är viktiga och bör uppmuntras. Kristdemokraterna anser att studiehjälpen skall höjas och föreslår en nivå på 1 050 kr per månad. Denna förändring bör träda i kraft den 1 januari 2007.

18. Indragen studiehjälp vid ogiltig frånvaro, punkt 25 (m, fp, kd)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Peter Danielsson (m), Axel Darvik (fp) och Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om indragen studiehjälp vid ogiltig frånvaro. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub343 yrkande 33 och 2005/06:Ub554 yrkande 3.

Ställningstagande

Att studera på heltid innebär att en elev ägnar hela sin arbetstid åt studier och kontinuerligt deltar i undervisningen. Skolarbetet måste uppta den huvudsakliga tiden av dagen. Studiehjälpen skall tolkas som en uppmuntran till studier med ett motkrav på studieprestation. Vi anser att studiemoralen i gymnasiet måste förbättras, och kraven på prestationer och kontroll av dessa bör öka. Därför föreslår vi att olovlig frånvaro omedelbart skall anmälas till hemmet och också redovisas i elevernas terminsbe-tyg. Skolorna måste vidare bli betydligt bättre på att rapportera elevers olovliga frånvaro till CSN. Delar av studiehjälpen skall kunna dras in omedelbart av CSN om upprepat skolk föreligger. Skolverket skall utöva tillsyn av skolor som inte rapporterar elevers olovliga frånvaro till CSN.

19. Information till föräldrar vid risk för indragen studiehjälp för myndiga, punkt 26 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information till föräldrar vid risk för indragen studiehjälp för myndiga. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub554 yrkande 4.

Ställningstagande

En familjs ekonomi kan drabbas hårt av att studiehjälpen dras in för en gymnasieelev på grund av att eleven skolkar. Föräldrarna har försörjningsansvaret för gymnasieeleven intill 20 års ålder men har i dag ingen självklar rätt till information om elevens uppförande i skolan, t.ex. att han eller hon skolkar. Kristdemokraterna anser att detta skall lösas genom att rätten att informera föräldrar till myndiga elever vid skolk skrivs in i skollagen.

20. Inackordering, punkt 27 (kd)

av Torsten Lindström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om inackordering. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub554 yrkande 2 och avslår motionerna 2005/06:Ub270, 2005/06:Ub316, 2005/06:Ub440, 2005/06:Ub448, 2005/06:Ub470 och 2005/06:Ub521.

Ställningstagande

Inackorderingstillägg är en form av studiehjälp för studerande vid t.ex. folkhögskola, fristående gymnasieskola eller riksinternatskola och ett bidrag för kostnader för boende och hemresor. Det är bekymmersamt att CSN i sin tillståndsgivning vad gäller inackorderingstillägg kraftigt begränsar möjligheten för barn till låg- och medelinkomsttagare att fullt ut tillgodogöra sig friheten att t.ex. välja att gå på en fristående gymnasieskola. Fler av de fristående gymnasieskolorna får ett förhållandevis stort antal ansökningar från intresserade ungdomar från andra orter i Sverige än den egna kommunen. Problemet är att CSN inte beviljar inackorderingstillägg till utifrån kommande elever. CSN:s policy gör det mycket svårt för dessa ungdomar att förverkliga sin dröm om att få gå på ett fristående gymnasium. Kristde-

mokraterna anser att en översyn av CSN:s praxis bör göras när det gäller inackorderingstillägg, särskilt vad gäller elever som vill gå på fristående gymnasium utanför hemorten.

Särskilda yttranden

1. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (fp)

Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp) anför:

För många studenter är det ett tufft liv att studera på grund av alla praktiska vardagsproblem. Studenter är i en utsatt situation ekonomiskt, och problemen blir därför stora när studenterna drabbas av långa handläggnings-tider och sena utbetalningar av studiemedlet. Om alla med intresse och fallenhet för högre studier, och inte bara de med välbärgade föräldrar, skall ha reell möjlighet att studera vid universitet och högskolor är det viktigt att det finns ett tämligen frikostigt offentligt studiestöd. Systemet måste dessutom fungera i praktiken. Inte minst studerande från studie-ovana miljöer kan bli avskräckta av den osäkerhet och otrygghet som människor upplever i dagens studiemedelssystem. Folkpartiets slutsats blir att det inte längre duger med desperata brandkårsutryckningar och smärre justeringar av studiemedelssystemet. Systemet måste förändras grundligt.

Vi anser att

- studiemedlet bör höjas eftersom standarden för studenterna har sänkts med 40 % de senaste 15 åren,
- en möjlighet bör införas för studerande med barn att erhålla ett tilläggs-lån på 3 000 kr i månaden,
- fribeloppsgränsen bör avskaffas så att det lönar sig för studenter att arbeta och
- dispensreglerna för studiemedel bör göras mer generösa så att de stu-denter som har några terminer kvar av sin utbildning kan avsluta denna.

Ett framtida moderniserat studiestödssystem skall – precis som det nuva-rande – bygga på principen att staten garanterar alla studenter, oberoende av inkomst- eller förmögenhetsförhållanden eller vilken högskoleutbildning som de vill läsa, en generös offentlig studiefinansiering. Det sker genom att staten går i borgen för studielånen. Vem som slutligen tillhandahåller lånen bör studenten själv avgöra efter att ha valt mellan de alternativ som existerar på marknaden. Staten måste också i ett framtida system tillhandahålla ett finansiellt stöd utan återbetalningskrav för att garantera en bidrags-del. Även i ett system med en friare studielånemarknad, präglad av konkurrens och valfrihet, kommer det att finnas behov av en statlig myn-dighet, som fattar beslut om vilka människor som har rätt att omfattas av den offentliga studiefinansieringen, i praktiken det statliga borgensåtagan-det. Sådana myndighetsbeslut kan aldrig överlätas till andra än just myn-digheter. Poängen med det reformerade system som Folkpartiet föreslår är att konkurrensen och valfriheten skapar möjligheter till förbättrad effektivitet och service, när det gäller själva långivningen.

2. Riktlinjer för ett nytt studiestödssystem, punkt 2 (kd)

Torsten Lindström (kd) anför:

Den högre utbildningen ska vara tillgänglig för alla som har intresse av och förutsättningar för studier på universitets- och högskolenivå. Ingen ska behöva avstå från högre studier av ekonomiska skäl. Studiestödssystemet skall konstrueras så att många attraheras av högre studier samtidigt som den enskilde studenten uppmuntras till personligt ansvarstagande för sin ekonomi. Kristdemokraterna anser att

- Studiemedelssystemet måste vara enkelt och lättöverskådligt.
- Kostnaderna för försörjningen under studietiden skall delas mellan den enskilde och det offentliga. Principen hälften bidrag, hälften lån bör gälla på sikt.
- Dispensmöjligheterna för att erhålla studiemedel längre än tolv terminer bör förändras, så att alla som studerar fyra år eller mer vid en lång sammanhållen utbildning skall ha möjlighet att få dispens enligt de tidigare reglerna för att kunna slutföra sin utbildning.
- Friberoppet bör tas bort och det skall vara fritt för studenten att komplettera studiemedlet med eget arbete utan att studiemedlet påverkas. Detta kan bidra till ett minskat utnyttjande av studielån.
- Studiemedelssystemet måste fungera väl med andra trygghetssystem, så att studenternas ekonomi är säkerställd oavsett studiesocial situation, t.ex. deltidssjukskrivning.
- Åldergränsen för att erhålla studiemedel skall höjas från 54 år till 55.

Både samhället och individen vinner på högskoleutbildning. Därför är det angeläget att ha ett studiemedelssystem som är långsiktigt hållbart och därigenom bidrar till att bibehålla rekryteringen av studenter. Dagens system har så många brister att ett nytt studiestödssystem bör övervägas.

3. Studentresor över Öresund, punkt 16 (m, fp)

Ulf Nilsson (fp), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m) anför:

Vi, Ulf Nilsson, Margareta Pålsson och Peter Danielsson, vill anföra följande. Öresundsuniversitetet (ett samarbete mellan tolv svenska och danska högskolor och universitet) skapar fantastiska möjligheter för studenter och forskare. Men det finns fortfarande hinder kvar som måste rivas för att ta till vara möjligheterna fullt ut. Universitet och högskolor måste naturligtvis alltid ha stor frihet och självständighet och statens ansvar ligger i att undanröja hindrande regler för poängberäkning och värdering av examina och kurser. Målet borde vara att det inte skall vara svårare att under studietiden växla mellan ett danskt och ett svenskt universitet än det är att växla mellan olika universitet inom respektive land. Danska och svenska staten har här en viktig uppgift att gemensamt diskutera vilka regler och bestämmelser som kan samordnas. Svenska studenter bör också erbjudas samma möjlighet som de danska studenterna vad avser stöd för resor över Sundet.

4. Studiesocial utredning, punkt 20 (v)

Britt-Marie Danestig (v) anför:

Vänsterpartiet anser att det finns tillräckligt med underlag vad avser studenters studiesociala situation. Studiesociala utredningens betänkande, *Studerande och trygghetssystemen* (SOU 2003:130), ger en bra bild av vilka förändringar som är nödvändiga för att förbättra studenternas ställning. Därför är det nu dags att utarbeta förslag till förbättringar med det befintliga betänkandet som grund i stället för att tillsätta en ny utredning.

5. Studiehjälpens storlek, punkt 23 (v)

Britt-Marie Danestig (v) anför:

Vänsterpartiet anser att studiehjälpen bör höjas till 1 050 kr i månaden. Barnbidraget och studiehjälpen bör utgå med samma belopp. Kostnaderna för gymnasieelever är inte lägre än för yngre barn och ungdomar, och det finns därför heller ingen anledning att studiehjälpen skall utgå med lägre belopp.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Sf330 av Tuve Skånberg (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utforma studiemedelssystemet så att det inte missgynnar den som blir gravid.

2005/06:Sf336 av Lars Ohly m.fl. (v):

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ser över invandrades studieekonomiska situation.

2005/06:Kr214 av Anita Brodén och Gunnar Nordmark (båda fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av vilka utbildningar vid landets folkhögskolor som skall bedömas som eftergymnasiala.

2005/06:Kr255 av Kent Olsson m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nytt studiemedelssystem.

2005/06:Kr281 av Kent Olsson m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studiemedel, studietid i högskolan samt ordsföreträdare för elitidrottare.

2005/06:Kr333 av Maria Larsson (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att reformera studiemedelssystemet så att studenter under 20 års ålder ges ekonomiska förutsättningar att välja studier vid folkhögskola.

2005/06:Ub270 av Eskil Erlandsson och Staffan Danielsson (båda c):

Riksdagen begär att regeringen snarast lägger fram förslag om förtydligande i lagar och förordningar där det klart framgår att elever som på grund av sitt val inom gymnasieskolan måste bo inackorderade på skolorna skall erhålla inackorderingstillägg.

2005/06:Ub272 av Anita Sidén och Elizabeth Nyström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att studiemedelsbeloppet för studerande vid Göteborgs universitets utlandsförlagda filial bör anpassas till kostnadsläget utomlands.

2005/06:Ub282 av Rigmor Stenmark och Jörgen Johansson (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att universitetsstuderande skall kunna ordna egna praktikplatser, som ligger utanför utbildningens område, och för detta beviljas studiemedel.

2005/06:Ub290 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av ett reformerat studiefinansierings-system.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en parlamentarisk utredning av studiefinansieringssystemet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkter för ett reformerat studiefinansierings-system.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studenternas studiesociala situation.

2005/06:Ub309 av Erling Wälivaara (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undersöka möjligheten att starta en försöksverksamhet med avskrivning av studielån för ungdomar som väljer att bo och verka i Norrbottens och Västerbottens inland.

2005/06:Ub316 av Agne Hansson och Kenneth Johansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändrade regler för inackorderingstilläggen i gymnasieskolan så att eleven fritt kan välja skola och utbildning.

2005/06:Ub341 av Håkan Larsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utarbeta en överenskommelse mellan de nordiska länderna kring hänsyn till studielån tagna i annat nordiskt land i samband med återbetalning av studielån från det egna landet.

2005/06:Ub343 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rapportera olovlig frånvaro till föräldrarna och till CSN.

2005/06:Ub381 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör tillsättas med uppgift att se över hur ett mer flexibelt system för studiestöd kan se ut.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kortare handläggningstider hos CSN.

2005/06:Ub382 av Britt-Marie Danestig m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur studiemedlen bör värdesäkras i framtiden.

2005/06:Ub403 av Tuve Skånberg och Per Landgren (båda kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda alternativet att utförsälja studielånsstocken på marknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att mot en bonus ge möjlighet för dem som önskar att i förtid återbetala sina studieskulder.

2005/06:Ub425 av Christina Nenes (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utbetalning av studiebidrag.

2005/06:Ub427 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en examensbonus.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om generösare dispensregler för studiemedel längre än tolv terminer.

2005/06:Ub440 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av CSN:s praxis när det gäller inackorderingstillägg för elever som vill gå på fristående gymnasium.

2005/06:Ub448 av Maria Öberg och Birgitta Ahlqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inackorderingstillägg.

2005/06:Ub470 av Christer Skoog och Kerstin Andersson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av inackorderingstilläggen.

2005/06:Ub521 av Anne Ludvigsson och Hillevi Larsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av inackorderingsbidraget.

2005/06:Ub528 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall följa frågan om konsekvenserna av att studiebidraget inte utgår under årets samtliga månader.

2005/06:Ub554 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en höjning av studiebidraget för gymnasieelever till 1 050 kr/månad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inackorderingstillägg.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om indragen studiehjälp vid skolk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätt till information för föräldrar till myndiga elever vid skolk.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att på sikt höja studiebidragsdelen till 50 %.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återinföra de tidigare reglerna för dispens för extra studiemedel.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en bonus för den som i förtid återbetalar sina studieskulder.

2005/06:Ub579 av Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studenters ekonomiska villkor.

2005/06:Ub581 av Peter Pedersen (v):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som innebär att studiemedel skall utbetalas med ett lika stort belopp varje månad.

2005/06:Ub588 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en studiesocial utredning med direktiv att förutsättningslöst föreslå hur de sociala trygghetssystemen bättre skall kunna anpassas för studenter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att informationen och vägledningen om de studiesociala trygghetssystemen till studerande måste förbättras och samlas i ett gemensamt forum.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samverkan mellan olika trygghetssystem måste underlättas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att korta den s.k. 30-dagarskarensen för studenter med studiemedel.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att begreppet student måste ges en enhetlig definition i lagar och förordningar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reglerna i de sociala trygghetssystemen blir färre och enklare så att tillämpningen på studenterna blir mer enhetlig.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ny studiesocial utredning bör tillsättas.

2005/06:Ub592 av Håkan Larsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om införandet av ett nytt studiemedelssystem där bidrag och lån skall utgöra vardera 50 % av totalbeloppet.
2. Riksdagen begär att regeringen utreder effekterna och föreslår lämpliga åtgärder för de personer som har studielån i flera system.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en ny studiesocial utredning som är parlamentariskt sammansatt och där studenterna ges ordentlig representation.

2005/06:N474 av Lars Lindblad m.fl. (m, fp, c, kd):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenska studenter bör erbjudas samma möjlighet som de danska studenterna vad avser stöd för resor över Sundet.

2005/06:A309 av Maud Olofsson m.fl. (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att arbetslösa akademiker skall ha rätt att använda en termins (20 veckors) studielån/studiebidrag till praktik.